

Leidraad deskundigen in maritieme civiele zaken

Inhoud

1.	Inleiding.....	4
2.	Algemeen.....	5
	Juridisch kader	6
3.	Communicatie met rechter en griffier.....	7
4.	Communicatie met de procespartijen	8
	4.1 Invloed van het beginsel van hoor en wederhoor.....	8
	4.2 Invloed van Rechtsbijstand.....	8
5.	Hoor en wederhoor	9
	5.1 Inleiding	9
	5.2 Niet met één partij tegelijk communiceren	9
	5.3 Opmerkingen en verzoeken van partijen	9
	5.4 Correctieverzoeken van een partij	13
6.	Onpartijdig en naar beste weten	15
	6.1 Inleiding	15
	6.2 Onpartijdig	15
	6.3 Naar beste weten	16
7.	Processtukken en andere stukken.....	17
8.	Aanvaarding van de benoeming	19
	8.1 Aanvaarding	19
	8.2 Aanvaarding onder de voorwaarde van aansprakelijkheidsbeperking.....	19
9.	Onderzoek doen: zelfstandig of onder leiding van de rechter	22
10.	Inschakeling van derden in het onderzoek.....	23
	10.1 Algemeen.....	23
	10.2 Onderzoek in teamverband uitvoeren	23
	10.3 Ondersteuning	23
	10.4 Verwerking in het rapport.....	24
	10.5 Verwerking in de kosten.....	24
11	Gevolgen van rechten en plichten van partijen bij het deskundigenonderzoek ..	25
	11.1 Algemeen.....	25
	11.2 Bijeenkomst met partijen	25
	11.3 Bijeenkomst met één partij en privacy	27
	11.4 Onderzoek ter plaatse en eigen onderzoek	27

12.	Samen met andere deskundigen benoemd	29
13.	Rapport.....	30
13.1	Opstellen en inleveren	30
13.2	Verhindering/vertraging	31
14.	Betaling	32
14.1	Algemeen.....	32
14.2	Werkwijze voorschot.....	33
14.3	Werkwijze eindnota	34
15.	Kopie van de uitspraak na deskundigenbericht.....	36
16.	Bewaartermijn voor stukken	37
17.	Verklaring van gebruikte woorden en afkortingen	38

1. Inleiding

1. Bij rechterlijke uitspraak bent u tot deskundige benoemd. Dit kan gebeurd zijn na overleg met de partijen in de procedure, maar ook op verzoek van één partij. Van de uitspraak ontvangt u een kopie. De vragen die u worden gesteld vindt u meestal in het laatste gedeelte van de uitspraak, waarin de beslissingen zijn vermeld. Het is raadzaam zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval vóór aanvang van het onderzoek, te bezien of de vragen zijn gelegen binnen de grenzen van uw kennis en ervaring op uw vakgebied en of de vragen u voldoende duidelijk zijn. Mocht hiermee onverhoopt iets mis zijn, begint u dan niet met het onderzoek en benadert u s.v.p. per ommegaande de Contactpersoon (zie par. 3).
2. Deze Leidraad heeft tot doel u informatie te verschaffen die relevant is voor uw onderzoek, en voor zover u dient te rapporteren, uw rapport. Met de Leidraad verschaft de Rechtspraak u onder andere inzicht in punten die naar geldend recht van belang zijn in verband met de totstandkoming van een deskundigenbericht. De wettelijke basis daarvoor biedt het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) of het Burgerlijk Wetboek. Eventuele normen op uw vakgebied die van belang zijn als u een deskundigenonderzoek verricht en/of een rapport uitbrengt, komen in de Leidraad niet aan de orde. Het is aan u de informatie van de Leidraad te gebruiken in samenhang met eventuele normen van uw beroepsgroep.

Voor deskundigen in civiele zaken bestaat een algemene 'Leidraad deskundigen in civiele zaken'. U bent als gerechtsexpert aangesteld vanwege uw kennis op het maritieme gebied. De maritieme praktijk is, zoals u weet, specialistisch van aard. Dat geldt net zo goed voor het maritieme recht. Vandaar dat de algemene Leidraad deskundigen in civiele zaken weliswaar zeer instructief is, maar op een aantal punten niet geschikt is voor toepassing in de maritieme praktijk. In deze Leidraad worden aan de maritieme gerechtsexpertise eigen aspecten zoveel mogelijk belicht.

3. Het is raadzaam van de Leidraad kennis te nemen voordat u met uw werkzaamheden begint, ook als u al eerder als deskundige in een civiele procedure bent opgetreden. De Leidraad is echter ook bedoeld als uw eerste informatievoorziening voor het geval er vragen rijzen tijdens uw werkzaamheden. In het model deskundigenbericht wordt in voetnoten voor nadere informatie verwezen naar onderdelen van deze Leidraad (zie over het model ook nr. 119).
4. De tekst van wettelijke bepalingen die in de Leidraad worden aangehaald, vindt u zonodig op www.overheid.nl.

2. Algemeen

U bent als gerechtsexpert aangesteld vanwege uw kennis op het maritieme gebied. Er kunnen grofweg vier typen maritieme gerechtsdeskundigen onderscheiden worden, namelijk:

- de maritieme gerechtsdeskundige "volledig",
- de maritieme gerechtsdeskundige "coördinator",
- de maritieme gerechtsdeskundige "schriftelijk",
- de maritieme gerechtsdeskundige "zitting".

Op de afzonderlijke typen deskundigen zal hierna kort ingegaan worden.¹

De maritieme gerechtsdeskundige volledig

Daar waar u aangesteld bent als maritieme gerechtsdeskundige "volledig", gaat u in principe kort na een maritiem incident samen met de partijdeskundigen aan boord om onderzoek te doen. U kunt de kapitein vragen om bepaalde zaken (in) te mogen zien of om afgifte van (bewijs)materiaal. Verder kunt u de kapitein en bemanningsleden ondervragen en - met toestemming van partijen - een extra deskundige meenemen met specifieke kennis, bijvoorbeeld van een scheepsmotor. Na nader onderzoek en rekening houdend met de onderzoeksopdracht en opmerkingen van partijen biedt u uiteindelijk een eindrapportage aan de rechtbank aan. Als medewerking wordt geweigerd is het van belang dat u zich wendt tot de Contactpersoon van de rechtbank daar aan deze weigering eventueel sancties verbonden kunnen zijn/worden.

De maritieme gerechtsdeskundige coördinator

Als u bent aangesteld als maritieme gerechtsdeskundige "coördinator" gaat u in principe aan boord, zoveel mogelijk in aanwezigheid van vertegenwoordigers van partijen of hun deskundigen, om gegevens te verzamelen – zowel schriftelijk als mondeling – eventueel monsters te nemen en eventueel verklaringen op te nemen. U trekt daar zelf geen conclusies uit en doet geen nader onderzoek, maar overhandigt het vergaarde materiaal met een verslag van het gevolgde proces aan partijen en hun deskundigen. Het gaat met name om een "facts finding mission". De paragrafen waarin wordt gesproken over een (deskundigen)rapport of (deskundigen)bericht zijn niet voor u van toepassing.

De maritieme gerechtsdeskundige schriftelijk

De maritieme gerechtsdeskundige "schriftelijk" is de traditionele gerechtsdeskundige die wordt benoemd als bij de beraadslaging na de zitting blijkt dat de rechtbank behoefte heeft aan voorlichting door één of meer deskundigen. In dit soort zaken liggen er vaak ook al rapporten van partijdeskundigen, die in hun rapporten uitvoerig over en weer op elkaars standpunten hebben gereageerd. Uw werkzaamheden vangen aan nadat voorschotten zijn vastgesteld en betaald. In de regel belegt u een bijeenkomst met partijen, hun advocaten en eigen experts. Als het nog mogelijk is, vindt ook een bezichtiging ter plaatse plaats. Voor het overige

¹ Voor nadere informatie over de achtergrond van deze typen deskundigen zij gewezen op het [rapport "Afkoersen op vaste maritieme gerechtsdeskundigen,"](#) te raadplegen op www.rechtspraak.nl.

beoordeelt u "schriftelijk" het dossier en reeds uitgebrachte rapporten. Na voltooiing van het onderzoek stuurt u uw bevindingen in de vorm van een deskundigenrapport toe aan de rechtbank en partijen.

De maritieme gerechtsdeskundige zitting

Als u bent benoemd als maritieme gerechtsdeskundige "zitting" wordt u ongeveer vier weken voor de zitting uitgenodigd om kennis te nemen van het dossier. U kan gevraagd worden om – daar waar bijvoorbeeld sprake is van een aanvaring – de (AIS) gegevens te interpreteren. Een rapport schrijft u in dit geval niet; u beantwoordt alleen vragen van de rechtbank en de advocaten ter zitting. Na afloop wordt het proces-verbaal van de griffier u toegezonden en wordt u gevraagd daar op te reageren. Deze opdracht kan eventueel gepaard gaan met een onderzoek ter plaatse. Of dat nodig is, moet blijken uit de benoemingsbeschikking.

Uit de beschikking van de rechtbank blijkt wat exact van u gevraagd wordt en daarmee wat de exacte omvang van de aan u verstrekte opdracht is.

De paragrafen waarin wordt gesproken over een (deskundigen)rapport of (deskundigen)bericht zijn niet voor u van toepassing.

Juridisch kader

5. In de wet wordt uw eventuele rapport een deskundigenbericht genoemd. Een deskundigenbericht kan nodig zijn omdat de rechter kennis mist die relevant is voor de beslissing van het geschil of omdat een partij bewijs mag leveren.

Het is ook mogelijk dat de rechter een deskundigenonderzoek heeft gelast omdat een partij een rapport van een deskundige nodig heeft om haar (eventuele) proceskansen in te kunnen schatten. Ook is het mogelijk dat u bent aangesteld om informatie te verzamelen of onderzoek te doen naar de oorzaak van en/of de omstandigheden met betrekking tot een bepaald incident.

Het rapport heet in de wet dan een voorlopig deskundigenbericht. Het woord 'voorlopig' betekent niet dat de inhoud van uw rapport een voorlopig karakter zou hebben (zie voor meer informatie de Verklaring van gebruikte woorden en afkortingen onder 'voorlopig deskundigenbericht').

6. De beantwoording van de vragen behoort gemotiveerd te zijn. Het deskundigenbericht is anders niet goed bruikbaar in het vervolg van de zaak of het is voor de rechter en partijen niet goed controleerbaar. U kunt dus in beginsel niet volstaan met een eenvoudig ja of nee zonder toelichting. Als een ander antwoord dan ja of nee in een bepaald geval ondoenlijk is, wordt u verzocht dat laatste erbij te vermelden.

Bedenkt u daarbij dat u nu juist bent ingeschakeld als deskundige en dat partijen en de rechter vooral aan de hand van uw motivering zullen moeten nagaan wat de betekenis is van uw deskundigenbericht voor het vervolg van de zaak.

3. Communicatie met rechter en griffier

7. Tijdens het deskundigenonderzoek kunnen vragen rijzen waarbij u de griffier nodig heeft of de rechter die u heeft benoemd. Hiervoor beschikt het gerecht over een Contactpersoon, mevrouw mr. V. Bouchla, e-mail: v.bouchla@rechtspraak.nl. U kunt haar zo nodig benaderen. Wilt u in correspondentie steeds de namen van partijen vermelden en het nummer van de zaak?

4. Communicatie met de procespartijen

4.1 Invloed van het beginsel van hoor en wederhoor

8. Voor al uw communicatie met de procespartijen geldt: als hoofdregel staat het u niet vrij slechts met één van hen te communiceren zonder dat de andere partij daarvan tevoren op de hoogte is.
9. In verband met het beginsel van hoor en wederhoor is van belang dat u de berichten en stukken die een partij u toezendt en waarin niet is vermeld dat deze een kopie heeft gezonden aan de wederpartij ook aan de wederpartij doorstuurt.

4.2 Invloed van Rechtsbijstand

10. Indien een procespartij zich tijdens het onderzoek ter plaatse laat bijstaan door een advocaat, gemachtigde of partijdeskundige geldt als hoofdregel dat ook de andere partij recht heeft op vertegenwoordiging ter plaatse en in de gelegenheid gesteld moet worden om een advocaat, gemachtigde of partijdeskundige aanwezig te laten zijn bij het onderzoek.
11. Er wordt van uitgegaan dat u voor aanvang van het onderzoek met behulp van voormelde toelichting nagaat met wie u behoort te communiceren. U kunt daarin tegemoet worden gekomen door het gerecht. Is het model deskundigenbericht aan u toegezonden, dan heeft het gerecht daarin namelijk vermeld met wie u de communicatie dient te onderhouden. Verder kunt u in de kopie van de uitspraak waarin u bent benoemd, bij de namen van partijen op de eerste bladzijde zien of een procespartij een advocaat of gemachtigde heeft. Met eventuele vragen kunt u zich tot de Contactpersoon wenden.

5. Hoor en wederhoor

5.1 Inleiding

12. Het deskundigenbericht wordt gelast op grond van een wettelijke bepaling. Het moet voldoen aan de rechtsregels die gelden voor bewijsmiddelen in een gerechtelijke procedure. De belangrijkste regel waarmee u te maken heeft, is het beginsel van hoor en wederhoor. De betekenis van het beginsel van hoor en wederhoor voor u als deskundige wordt toegelicht in par. 5.2. Op een belangrijk onderdeel van hoor en wederhoor in het deskundigenonderzoek wordt in par. 5.3 ingegaan, te weten de wettelijke verplichting van de deskundige om partijen gelegenheid te geven tot het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken. Het recht om correctie van feitelijke onjuistheden in het rapport te verzoeken komt in par. 5.4 aan de orde.
13. Als het beginsel van hoor en wederhoor tijdens het deskundigen- onderzoek wordt nageleefd, hebben partijen een gelijkwaardige informatiepositie in verhouding tot elkaar en tot u als deskundige. Komt hoor en wederhoor tijdens het deskundigenonderzoek in het nauw, dan kan interventie van de rechter nodig zijn. In het uiterste geval is het deskundigenrapport zelfs niet bruikbaar voor de rechter of partijen. Om u zoveel mogelijk in staat te stellen het beginsel van hoor en wederhoor in acht te nemen, wordt in deze Leidraad waar nodig telkens afzonderlijk ingegaan op aspecten die met het beginsel van hoor en wederhoor samenhangen.

5.2 Niet met één partij tegelijk communiceren

14. Partijen hebben recht op een 'fair trial'. Daarvoor is onder andere nodig dat zij in de procedure gelijkwaardig gelegenheid hebben om de rechter van het eigen standpunt te overtuigen en op het standpunt van de wederpartij te reageren. Partijen hebben er aanspraak op dat zij op de hoogte kunnen zijn van elkaars handelingen in de procedure. Daarom mag de rechter niet met één van partijen communiceren buiten de wederpartij om. Dit geldt voor u als deskundige in relatie tot partijen evenzeer. Het beginsel van hoor en wederhoor betekent voor u dat u beide partijen gelijkwaardig moet behandelen in hun mogelijk- heden om met u te communiceren. Het is essentieel dat u in het oog houdt dat u niet met een partij spreekt of correspondeert zonder dat u de wederpartij de gelegenheid biedt bij het gesprek te zijn of zonder de wederpartij een kopie van uw bericht te zenden.

5.3 Opmerkingen en verzoeken van partijen

5.3.1 Algemeen

15. Partijen hebben er volgens de wet recht op bij uw onderzoek opmerkingen en verzoeken aan u te doen toekomen. Voor zover u een deskundigenbericht opstelt, behoort u in het deskundigenbericht te vermelden dat u aan partijen hiertoe

gelegenheid heeft gegeven. Als van de gelegenheid gebruik is gemaakt, behoort u de inhoud van de opmerkingen en verzoeken in het deskundigenbericht te vermelden. Deze wettelijke eisen hangen samen met het beginsel van hoor en wederhoor. Worden deze eisen niet nageleefd, dan kan dat negatieve gevolgen hebben voor de bruikbaarheid van het deskundigenbericht in het vervolg van de zaak. Niet naleving van deze eisen kan er ook toe leiden dat de rechter na ontvangst van het rapport bij u terugkomt met het verzoek partijen alsnog gelegenheid te geven tot het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken en naar aanleiding daarvan aanvullend te rapporteren.

5.3.2 Werkwijze

16. In de uitspraak is bepaald dat u het onderzoek verricht onder leiding van de rechter of zelfstandig (zie par. 9). Deze keuze is van invloed op de wijze waarop u aan partijen gelegenheid geeft tot het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken.
17. Als de rechter in de uitspraak heeft bepaald dat u het onderzoek onder leiding van de rechter, een rechter-commissaris of een raadsheer- commissaris verricht, dient u in alle gevallen in de uitspraak na te gaan of daarin ook is vermeld hoe u invulling dient te geven aan het recht op opmerkingen en verzoeken. Zo ja, dan volgt u de voorgeschreven werkwijze. Zo nee, dan stemt u via de Contactpersoon de te volgen werkwijze voorafgaand aan het onderzoek met de rechter af. Ook bij twijfel of onduidelijkheid wendt u zich tot de Contactpersoon.
18. Als de rechter in de uitspraak heeft bepaald dat u het onderzoek zelfstandig verricht, let u op het volgende.
19. U wordt verzocht als volgt te werk te gaan bij het bieden van gelegenheid tot het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken. U doet onderzoek en/of afhankelijk van uw opdracht schrijft u het rapport. Het rapport bevat uw volledige onderzoeksbevindingen, dus niet alleen het verslag van het onderzoek, maar ook uw antwoorden op de vragen van de rechter. Als u een rapport schrijft, zendt u het rapport toe aan partijen en schrijft in een begeleidende brief dat zij gelegenheid hebben opmerkingen en verzoeken aan u te doen toekomen binnen een door u genoemde termijn. Dit rapport wordt in deze Leidraad ook wel concept-rapport genoemd. Het 'concept'-aspect houdt slechts in dat uw rapport pas definitief is nadat u aan partijen gelegenheid heeft gegeven voor het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken en u deze heeft verwerkt.

U hecht de vervolgens ontvangen opmerkingen en verzoeken in kopie als bijlage aan het deskundigenbericht. U heeft de keuze uit twee methoden voor de wijze waarop u reageert op de opmerkingen en verzoeken: u hecht aan het rapport een bijlage waarin u reageert op de opmerkingen en verzoeken, of u verwerkt uw reactie op de opmerkingen en verzoeken in uw rapport. Het rapport met bijlage(n) vormt het definitieve rapport, dat u toezendt aan het gerecht, zie verder: Rapport (par. 13) en Betaling (par. 14).

20. Het feit dat u het volledige rapport, dus inclusief de antwoorden op de vragen, doet toekomen aan partijen en zij vervolgens opmerkingen en verzoeken aan u mogen

zenden, betekent niet dat partijen gelegenheid krijgen om u te overtuigen van de juistheid van hun standpunt. Niet u, maar de rechter zal door partijen na ontvangst van uw deskundigenbericht overtuigd moeten worden. Hoe u omgaat met de opmerkingen en verzoeken leest u in par. 5.3.3.

N.B. 1: Het is af te raden uitsluitend mondeling te laten weten dat er gelegenheid is voor het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken.

21. In sommige zaken kunt u geen onderzoek doen zonder beide partijen tussentijds te raadplegen en met hen of andere personen te spreken. Ook is het in veel gevallen raadzaam en efficiënt partijen al in het beginstadium van het onderzoek gelegenheid te geven met u van gedachten te wisselen over de wijze waarop u het onderzoek denkt in te richten. Als u ook inlichtingen nodig heeft en het praktisch is die tegelijk bij partijen in te winnen, kunt u een en ander eventueel combineren. Als u partijen benadert, zullen zij veelal tegelijk uit zichzelf opmerkingen maken en verzoeken doen. Ook dan geeft u partijen, nadat u het onderzoek heeft voltooid en het rapport wat u betreft af is, toch nog gelegenheid tot het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken naar aanleiding van uw rapport. Bij twijfel over de te volgen weg raadpleegt u par. 9 en zo nodig de Contactpersoon.

5.3.3 Wat doet u met de opmerkingen en verzoeken

22. Wat u doet met de opmerkingen en verzoeken van partijen hangt onder andere af van de inhoud van de opmerkingen en verzoeken. U behoort te reageren op opmerkingen en verzoeken die vallen binnen het kader van de door de rechter gestelde vragen. Dat kan door daarop inhoudelijk te reageren, maar soms kunt u misschien volstaan met verwijzing naar een passage in het rapport waarmee volgens u op de opmerking of het verzoek al adequaat is ingegaan. Dat vereist wel nauwkeurige aanduiding van die passage.
23. Wanneer vallen opmerkingen en verzoeken binnen het kader van de door de rechter gestelde vragen? Daar is in het algemeen geen antwoord op te geven. Een richtsnoer is bijvoorbeeld of inhoudelijke beantwoording van een opmerking/verzoek binnen de reikwijdte van de vraagstelling van de rechter valt. Snijdt de opmerking of het verzoek bijvoorbeeld een geheel ander onderwerp aan dan de onderwerpen die door de vraagstelling van de rechter worden bestreken, dan kan dat een aanwijzing zijn dat de opmerking of het verzoek buiten die reikwijdte valt. De rechter heeft de vragen in de uitspraak geformuleerd na overleg met partijen. Een weergave van het overleg is soms te vinden in de uitspraak en kan blijken uit de daaraan voorafgaande processtukken of een proces-verbaal van een mondelinge behandeling. Aan de hand hiervan kunt u meestal nagaan of opmerkingen en verzoeken al dan niet de vraagstelling van de rechter te buiten gaan. Een voorbeeld hiervan biedt de overweging van de rechter dat hij een bepaalde vraag van een partij niet overneemt en de partij aan u dezelfde vraag voorlegt in de vorm van een opmerking of verzoek.
24. Twijfelt u of u op bepaalde opmerkingen en verzoeken van een partij moet reageren, dan kunt u de Contactpersoon benaderen. De rechter kan zo nodig bepalen op welke opmerkingen en verzoeken u wel en niet behoort te reageren.

25. Maakt een partij bezwaar tegen opmerkingen en verzoeken van de wederpartij, dan zult u de Contactpersoon eveneens moeten inschakelen. De rechter zal dan op het bezwaar moeten beslissen. De beslissing van de rechter kan inhouden dat het bezwaar ongegrond is, waarna u alsnog op de opmerkingen en verzoeken van partijen kunt reageren. De beslissing kan ook inhouden dat u op sommige opmerkingen en verzoeken niet hoeft of behoort te reageren. Een andere mogelijkheid is dat de rechter beslist dat het aan u is om te beoordelen of u op een opmerking of verzoek reageert. Dit doet zich vooral voor indien uw deskundigheid nodig is om te beoordelen of een opmerking/verzoek binnen de reikwijdte van de vraagstelling van de rechter valt.
26. Op opmerkingen en verzoeken die niet binnen de door de rechter gestelde vragen, of gegeven opdracht, zijn te brengen, hoeft u niet te reageren. In het deskundigenbericht of in de bijlage, dient u te vermelden op welke opmerkingen en verzoeken u niet reageert en waarom (in dit voorbeeld: omdat de opmerkingen en verzoeken het kader van de door de rechter gestelde vragen te buiten gaan).
27. Naarmate u partijen meer inspraak heeft gegeven aan het begin van of tijdens het onderzoek in de inrichting van het onderzoek (zie nr. 27), zult u aan verzoeken die u ontvangt na uw concept-deskundigen- bericht en die ook eerder hadden kunnen worden gedaan, minder snel gehoor hoeven te geven.
28. Op grond van het procesrecht hoeft u partijen in beginsel geen gelegenheid te geven te reageren op elkaars opmerkingen en verzoeken en evenmin om te reageren op de wijze waarop u de opmerkingen en verzoeken naar aanleiding van uw concept-rapport verwerkt, voordat u het rapport aan het gerecht zendt. Voor een en ander hebben partijen namelijk gelegenheid in het vervolg van de procedure bij de rechter. Het is denkbaar dat de normen van uw beroepsgroep u in een zaak wel aanleiding geven tot deze uitbreidingen.

5.3.4 Verzoeken om uitstel voor opmerkingen en verzoeken

29. Een redelijk verzoek om uitstel van de door u gegeven termijn voor het maken van opmerkingen en doen van verzoeken zult u niet zonder meer kunnen passeren. U mag verlangen dat het verzoek om uitstel is gemotiveerd. Goede redenen kunnen bijvoorbeeld zijn dat nog tijd nodig is voor overleg tussen advocaat en cliënt of tussen advocaat/cliënt en de eigen deskundige door wie de cliënt zich laat bijstaan, dat stukken moeten worden vertaald, dat een partij in afwachting is van bepaalde nadere stukken en zonder die stukken niet adequaat kan reageren, etc. U betreft ook de duur van het verlangde uitstel en de reactie van de wederpartij in uw beslissing of u zich in het uitstelverzoek kunt vinden. Verder is relevant of het uitstel betekent dat u de termijn overschrijdt waarbinnen het deskundigenbericht moet worden ingeleverd, aangezien u dan niet zonder overleg met de Contactpersoon in het verzoek kunt bewilligen. Als in het verzoek niet is vermeld dat het in kopie naar de wederpartij is gezonden, mag u er geen acht op slaan. Wel biedt u normaal gesproken gelegenheid dit verzuim te herstellen. U noteert, als herstel niet plaatsvindt, in het deskundigenbericht dat u geen acht slaat op het uitstelverzoek en vermeldt de reden. Een en ander is een uitvloeisel van het

beginsel van hoor en wederhoor. Bij twijfel of problemen kunt u zich wenden tot de Contactpersoon.

30. Als u verlenging van de termijn toestaat, laat u dit schriftelijk weten aan beide partijen. In de brief vermeldt u wanneer de opmerkingen en verzoeken u uiterlijk moeten hebben bereikt.

5.3.5 Opmerkingen en verzoeken te laat

31. U hoeft opmerkingen en verzoeken in beginsel niet meer in het rapport te betrekken als deze u zonder uitstelverzoek en zonder opgave van redenen bereiken na het verstrijken van de door u gestelde termijn. U vermeldt dan wel in het rapport – indien u het nog niet aan de rechter had gezonden – op welke opmerkingen en verzoeken u niet reageert. U vermeldt ook dat u dat achterwege laat omdat ze u hebben bereikt nadat de termijn voor ontvangst van opmerkingen en verzoeken was verstreken. Als u het definitieve rapport nog niet heeft ingeleverd en uw inhoudelijke reactie op de te laat ontvangen opmerkingen en verzoeken niet te tijdrovend is, kunt u overwegen toch inhoudelijk op de te laat ontvangen opmerkingen en verzoeken te reageren. Dat is in ieder geval raadzaam als u kunt voorzien dat de rechter na ontvangst van het deskundigenbericht uw inhoudelijke reactie nodig heeft om beslissingen in het vervolg van de zaak te kunnen nemen. Het kan raadzaam zijn hierover overleg te plegen met de Contactpersoon.

Als opmerkingen en verzoeken u bereiken nadat de door u gestelde termijn is verstreken en u het rapport al heeft ingeleverd bij het gerecht, kunt u schriftelijk aan de afzender melden dat u geen acht meer kunt slaan op de opmerkingen en verzoeken, omdat het rapport reeds is verzonden aan de rechter. Desgewenst kunt u natuurlijk overleg plegen met de Contactpersoon. In de meeste gevallen waarin opmerkingen en verzoeken niet meer in het rapport worden betrokken, zal de desbetreffende partij zich over de kwestie tot de rechter wenden. De rechter zal de partijen en u zo nodig horen en beslissen wat er moet gebeuren.

5.4 Correctieverzoeken van een partij

5.4.1 Betekenis

32. Het is mogelijk dat de normen van uw beroepsgroep de inachtneming van een 'correctierecht' voorschrijven. Een absoluut 'recht' op correcties bestaat niet. Wel hebben degenen op wie het rapport betrekking heeft, het recht u te vragen onjuistheden van feitelijke aard te corrigeren in de gegevens die u gebruikt in het deskundigenbericht. Het gaat dan bijvoorbeeld om een verkeerd genoteerde geboortedatum of een verkeerd gespelde naam.

Het recht correcties te verzoeken houdt niet in dat wijzigingen kunnen plaatsvinden op de grond dat een partij het niet eens is met enig deel van uw concept-rapport of een passage niet relevant acht.

5.4.2 Werkwijze

33. Als u partijen op grond van de normen van uw beroepsgroep gelegenheid moet geven tot correctieverzoeken, doet u dat tegelijk met de mededeling aan partijen dat zij opmerkingen kunnen maken en verzoeken kunnen doen. In verband met het beginsel van hoor en wederhoor valt een correctieverzoek van een partij aan u namelijk onder de informatie die zij in verband met het beginsel van hoor en wederhoor tegelijk aan haar wederpartij moet verschaffen. Door correctieverzoeken te betrekken in de ronde van opmerkingen en verzoeken, kunt u voldoen aan de eis dat verzoeken aan u tot het plegen van correcties kenbaar zijn voor beide partijen voordat u ze afhandelt.
34. De partij die correctie verzoekt, behoort een kopie van het verzoek aan de wederpartij te zenden. Is dit niet in het verzoek vermeld, dan behoort u reeds daarom het correctieverzoek niet te honoreren.

Wel biedt u normaal gesproken gelegenheid dit verzuim te herstellen. U handelt een correctieverzoek van een partij dus niet af als de wederpartij geen kennis heeft kunnen nemen van de inhoud ervan. Deze eisen vloeien voort uit het beginsel van hoor en wederhoor en het recht van partijen op een gelijkwaardige informatiepositie in het geschil.

6. Onpartijdig en naar beste weten

6.1 Inleiding

35. Nadat u de benoeming als deskundige heeft aanvaard, bent u volgens de wet verplicht de opdracht onpartijdig en naar beste weten te volbrengen. Naleving van deze eisen is van grote betekenis. In veel gevallen hangt van de uitkomst van het deskundigenonderzoek af welke partij van de rechter gelijk krijgt. De rechter kan bovendien niet met behulp van het deskundigenbericht beslissen, als naar zijn oordeel aan de eisen van uw onpartijdigheid en deskundigheid niet is voldaan. Wat wordt op dit punt van u verlangd? Dat staat in de Gedragscode voor gerechtelijk deskundigen in civiele en bestuursrechtelijke zaken. Hieronder volgt een samenvatting daarvan.

6.2 Onpartijdig

36. In verband met de eis van onpartijdigheid behoort voorafgaand aan uw benoeming al ter sprake te zijn gekomen of u partijen zakelijk, professioneel of privé kent en of u meent vrij te staan ten opzichte van beide partijen. U wordt verzocht dit te verifiëren als u de processtukken van de zaak heeft ontvangen.

Twijfel over de vraag of u kunt voldoen aan de eisen van onpartijdigheid kan rijzen op het eerste gezicht, maar soms pas bij bestudering van de stukken. Het kan u zelfs in de loop van het onderzoek gebeuren dat u een connectie tussen u en een partij ontwaart. Verzwijgen leidt in het algemeen tot grotere problemen dan de kwestie aan de orde stellen.

37. U meldt het aan de Contactpersoon als:
- er sprake is van een conflict van belangen, bijvoorbeeld als u of uw kantoor betrokken is bij de betreffende zaak of een ander onderzoek waarbij een der partijen betrokken is;
 - de opdracht niet binnen de grenzen van uw deskundigheidsgebied valt;
 - er zich naar uw oordeel klemmende omstandigheden voordoen die aan het vervullen van uw opdracht in de weg staan.
38. Indien u in dienstverband werkt overlegt u zo spoedig mogelijk na uw aanstelling een verklaring van uw werkgever dat deze akkoord is met uw optreden als gerechtsdeskundige en dat u in die rol geheel onafhankelijk bent van uw werkgever.

Het komt wel eens voor dat een deskundige hangende het onderzoek van werkgever wisselt en het deskundigenonderzoek voltooit na de wisseling. Een wisseling van werkgever is op zichzelf nog geen reden om de opdracht niet verder te vervullen. Wel kan een wisseling van werkgever soms invloed hebben op het vraagstuk van de onpartijdigheid van de deskundige. U dient daarom in alle gevallen een wisseling van werkgever schriftelijk te melden aan de Contactpersoon en aan partijen. U doet dat zo spoedig mogelijk nadat u weet dat de wisseling zal plaatsvinden.

39. Uw onpartijdigheid kan al ter discussie komen te staan als vanuit het perspectief van een partij de schijn bestaat dat u partijdig bent. Als u op de hoogte bent van potentieel conflict van belangen of een partij zich bij u op die schijn beroept, wendt u zich tot de Contactpersoon. De rechter zal moeten beoordelen of die schijn objectief gerechtvaardigd is en/of een belangenconflict bestaat.
40. Niet alleen uit eventuele normen van uw beroepsgroep volgt wat wordt verstaan onder onpartijdigheid, maar ook uit de regels van het procesrecht. In het algemeen overlappen die twee soorten regels elkaar niet volledig. Wat in het procesrecht onder de onpartijdigheid van de deskundige moet worden verstaan, is bovendien nog niet altijd op voorhand duidelijk. Zoals gezegd is uw onpartijdigheid van grote betekenis voor het verdere verloop van de zaak. Hiermee is het belang gegeven van tijdig overleg met de Contactpersoon indien u een connectie met een partij ontwaart. Vanzelfsprekend staat het u ook vrij de kwestie met partijen te bespreken.
41. Een tip: als deskundige treedt u op in een situatie waarin partijen een geschil hebben en er belang bij hebben dat hun belangen zo goed mogelijk worden behartigd. Het komt wel eens voor dat zij zich daarbij bedienen van middelen die u minder bevallen. Laat u zich dan niet verleiden tot een emotionele reactie, maar probeer te bewaken dat u en partijen van elkaar mogen verlangen dat er op de bal en niet op de man of vrouw wordt gespeeld. Dat kan bijdragen aan het behoud van uw onpartijdigheid.

6.3 Naar beste weten

42. 'Naar beste weten' (zie nr. 44) betreft uw deskundigheid. Van u wordt verlangd dat u het onderzoek uitvoert en verslaat met gebruik van uw kennis en ervaring op uw vakgebied en met inachtneming van de eventueel op uw vakgebied geldende regels, normen of gebruiken.
43. U bent als deskundige benoemd omdat er vertrouwen bestaat in uw kennis en ervaring op uw vakgebied. Dat betekent tegelijk dat van u wordt verlangd dat u het onderzoek zelf verricht en verslaat. Wenst u anderen in uw werkzaamheden te betrekken, lees dan s.v.p. de informatie in par. 10.

7. Processtukken en andere stukken

44. U heeft van het gerecht een kopie van de uitspraak ontvangen waarin u als deskundige bent benoemd.
45. Mocht de zaak al langer lopen dan is mogelijk dat er processtukken zijn. In de uitspraak kan in het laatste gedeelte onder de beslissingen staan dat door (één van) partijen aan u vóór een bepaalde datum kopieën van de processtukken moeten zijn toegezonden. Ook kan daar staan dat de griffier u de processtukken toestuurt. In beide gevallen geldt: blijven de stukken uit, benadert u dan de Contactpersoon.
46. Als u de processtukken heeft ontvangen, kunt u aan de hand van de uitspraak of uitspraken van de rechter eenvoudig controleren of ze compleet zijn. Na de kop met de namen van partijen wordt in elke uitspraak opgesomd over welke stukken de rechter beschikte bij het doen van de uitspraak. Mocht u op enig moment vaststellen dat uw procesdossier toch niet compleet is, dan wordt van u verlangd dat u de ontbrekende stukken opvraagt. U kunt dat doen bij degene aan wie de rechter had opgedragen u de processtukken toe te zenden.
47. Het komt voor dat u de processtukken al van het gerecht heeft ontvangen om te beoordelen of u de benoeming als deskundige wilt aanvaarden en/of om een voorschot voor uw kosten op te geven. Lang niet altijd heeft u dan een kopie van het gehele procesdossier ontvangen. Voorzichtigheid bij het gebruik van deze processtukken voor het onderzoek is hier geboden. Ook in dit geval is bepalend wat in de uitspraak staat waarin u bent benoemd. Staat daarin dat (een) partij(en) of de griffier u de processtukken moeten toezenden, dan doet u het onderzoek op basis van de stukken die u na de uitspraak worden toegezonden.
48. Er zijn ook zaken waarin juist is bepaald dat de processtukken niet of slechts ten dele aan u worden toegezonden. Dat doet zich bijvoorbeeld voor als u de processtukken niet (allemaal) nodig heeft om het onderzoek te doen.
49. Is in de rechterlijke uitspraak bepaald dat de processtukken aan u moeten worden toegezonden, dan kunt u zich aan de hand van de processtukken een beeld vormen van de context van de aan u gestelde vragen.
50. Als u kopieën van zaaksgebonden stukken wenst, kunt u deze bij ieder van de partijen opvragen. Zij zijn in beginsel verplicht hieraan medewerking te verlenen. Ontstaan hierover problemen, dan kunt u de Contactpersoon benaderen. Ook is van belang dat u schriftelijk vastlegt in het geval er niet aan uw onderzoek wordt meegewerkt en verzoeken om informatie en/of documentatie worden geweigerd. Partijen kunnen u ook op eigen initiatief stukken toezenden en u verzoeken deze te betrekken in het onderzoek. U duidt in het deskundigenbericht kort de stukken aan die partijen u hebben toegezonden in aanvulling op de processtukken. In het model deskundigenbericht is daarvoor een plaats ingeruimd (zie over het model nr. 119).
51. Als partijen op uw verzoek of op eigen initiatief stukken aan u toezenden, zijn zij verplicht een kopie daarvan aan de wederpartij te doen toekomen. U wordt

verzocht steeds te bezien of zij in hun brief aan u vermelden dat zij dat hebben gedaan en hen zo nodig op deze verplichting te wijzen. Wordt een eventueel verzuim door een partij daarna niet hersteld, dan mag u in het deskundigenbericht geen acht slaan op het stuk dat alleen aan u is toegezonden en niet aan de wederpartij. U vermeldt dat in het deskundigenbericht. Een en ander houdt verband met het beginsel van hoor en wederhoor.

8. Aanvaarding van de benoeming

8.1 Aanvaarding

52. De griffier of de rechter heeft u gevraagd of u bereid bent een deskundigenonderzoek in opdracht van de rechter te doen. Dat is meestal telefonisch, schriftelijk of per e-mail gebeurd voordat u de uitspraak ontving waarin u als deskundige bent benoemd. Na uw bereidverklaring bent u dan bij rechterlijke uitspraak als deskundige benoemd. De uitspraak is door het gerecht aan u toegezonden.
53. Aan de hand van de uitspraak en eventuele andere beschikbare informatie gaat u na of bent u al nagegaan of het u vrijstaat het onderzoek te verrichten (zie par. 6). Daarna aanvaardt u de benoeming, of u laat aan het gerecht direct weten dat u de benoeming (toch) niet aanvaardt. Hoe aanvaardt u de benoeming? Dat kan zowel expliciet als impliciet gebeuren. Expliciet doordat u schriftelijk verklaart dat u de benoeming aanvaardt. Impliciet bijvoorbeeld doordat u met het onderzoek begint. Als u een aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde wilt stellen, dient u dat aan de orde te stellen voordat u de benoeming aanvaardt (zie par. 8.2).
54. Zodra u de opdracht heeft aanvaard, bent u verplicht het onderzoek te verrichten en daarvan verslag uit te brengen. U kunt na de aanvaarding van de benoeming alleen nog in bijzondere omstandigheden en na overleg met de Contactpersoon de opdracht voortijdig beëindigen.

8.2 Aanvaarding onder de voorwaarde van aansprakelijkheidsbeperking

55. U bent als deskundige benoemd omdat vertrouwen bestaat in uw deskundigheid. Ook een deskundige is een mens. Een enkele keer gaat er iets verkeerd in een deskundigenonderzoek. Mocht dat onverhoopt bij u gebeuren, dan kan het zijn dat u daarop wordt aangesproken door een partij. Ook als vervolgens zou komen vast te staan dat u iets verkeerd heeft gedaan, is in het algemeen het risico zeer beperkt dat u daadwerkelijk aansprakelijk zou blijken te zijn voor schade van een partij. Er zijn namelijk voor partijen en de rechter in het vervolg van de zaak tal van correctiemechanismen. Een partij kan een eventuele fout aan de orde stellen door informatie van een eigen deskundige aan de rechter te verstrekken. De rechter kan zelf aanvullende informatie opvragen. Partijen kunnen vrijwel altijd in hoger beroep of in cassatie. De hogere rechter heeft aandacht voor herstel van eventuele fouten. Kortom, eventuele fouten in het deskundigenonderzoek zullen meestal in het verdere verloop van het geschil worden hersteld. Als een partij toch zegt schade te lijden, geen gebruik heeft gemaakt van de correctiemechanismen, maar dat wel had kunnen doen, leidt dat er vaak toe dat zij eventuele schade zelf moet dragen.
56. Denkbaar is wel dat u zelf bijvoorbeeld met kosten van rechtsbijstand wordt geconfronteerd, als u door een partij aansprakelijk zou worden gesteld. U kunt eventueel met klachten bij uw tuchtrechter worden geconfronteerd. Het is in het

algemeen verstandig na te gaan of u verzekerd bent tegen het risico van (beroeps)aansprakelijkheid en de bijbehorende kosten van rechtsbijstand. De overheid heeft deze risico's niet verzekerd.

57. Bent u in uw dagelijks werk gewend een civielrechtelijke aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde te hanteren en wilt u ook in dit geval onder die voorwaarde werken, dan is het volgende voor u van belang.
58. Er zijn gerechten die u zelf naar deze kwestie vragen vóórdat u de benoeming aanvaardt. In dat geval kunt u, indien u dat wenst, in overleg treden met het gerecht. Het gerecht zal de verdere gang van zaken over de kwestie van aansprakelijkheidsbeperking regisseren en die wordt hier niet verder toegelicht.
59. In andere gevallen kunt u, als u dat zelf wilt, aan partijen en de rechter schriftelijk laten weten dat u de benoeming wilt aanvaarden onder de voorwaarde dat uw gebruikelijke aansprakelijkheidsbeperking van toepassing is. U vermeldt daarbij de inhoud van de aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde. Het is verstandig partijen te verzoeken daaronder hun handtekening voor akkoord te plaatsen en het stuk aan u te retourneren.
60. Als u het met een partij niet eens kunt worden over uw voorwaarde, kunt u ervoor kiezen de voorwaarde in overleg met partijen aan te passen. Zijn partijen en u het daarna eens, dan vraagt u zo nodig nog de schriftelijke akkoordverklaring van partijen (zie nr. 70).
61. Als u het met een partij niet eens wordt over uw voorwaarde en u de voorwaarde niet wilt aanpassen, kunt u de tussenkomst van de rechter inroepen. U gaat dan als volgt te werk. U zendt een bericht aan de Contactpersoon en vermeldt onder welke voorwaarde u de benoeming wenst te aanvaarden. U verzoekt de rechter te interveniëren. De rechter zal vervolgens beide partijen gelegenheid geven hun standpunt omtrent uw voorwaarde aan de rechter kenbaar te maken. De rechter kan u zo nodig nog om een toelichting vragen. De rechter bekijkt of het in het belang van de goede procesorde is dat u het onderzoek verricht onder uw aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde. De uitkomst kan drieërlei zijn. Het kan ten eerste zijn dat partijen alsnog aan uw voorwaarde voldoen, waarna u zo nodig nog de schriftelijke akkoordverklaring van partijen vraagt (zie nr. 70). Ten tweede kan het zijn dat u bericht ontvangt dat de rechter heeft bepaald dat het onderzoek niet doorgaat, omdat een partij weigert uw voorwaarde te aanvaarden. Ten derde kan de rechter u vragen of u bereid bent uw voorwaarde aan te passen, waarna zo nodig nog overleg tussen u, de rechter en partijen zal volgen, dat leidt tot de eerste of de tweede uitkomst.
62. De rechter kan uw aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde niet ondertekenen. Hij kan partijen niet binden aan uw voorwaarde.
63. Stel dat u een aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde hanteert en partijen verklaren daartegen geen bezwaar te hebben, maar dat een partij u ooit toch aansprakelijk stelt in verband met het deskundigenonderzoek. Beroept u zich vervolgens op de aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde en bestrijdt degene door wie u aansprakelijk bent gesteld de toepasselijkheid of geldigheid daarvan,

dan kan het gebeuren dat de rechter daarover zal moeten oordelen. Dat is niet de rechter die de zaak heeft behandeld waarin u als deskundige bent benoemd en een rapport heeft uitgebracht.

9. Onderzoek doen: zelfstandig of onder leiding van de rechter

64. De wet kent twee mogelijkheden: u verricht het onderzoek zelfstandig of onder leiding van de rechter.
65. In sommige gevallen is in de uitspraak bepaald dat u het onderzoek zelfstandig verricht. Dit betekent dat u zelf kiest hoe u het deskundigenonderzoek inricht, uitvoert en verslaat en hoe u partijen in het onderzoek betreft. U heeft de leiding van het onderzoek en bent daarmee ook verantwoordelijk voor de voortgang ervan. In de wijze waarop u het onderzoek leidt, houdt u rekening met de gerechtvaardigde belangen van partijen en hun advocaten of gemachtigden. Een voorbeeld: als u partijen en hun advocaten of gemachtigden moet uitnodigen om aanwezig te zijn bij een gedeelte van het onderzoek en u ontvangt tijdig een redelijk verzoek om uitstel wegens verhindering, zult u aan dat verzoek niet zonder meer voorbij kunnen gaan. Als u het onderzoek zelfstandig verricht, hoeft u uw plan van aanpak niet voor te leggen aan de rechter voordat u aan de gang gaat.
- 'Zelfstandig verrichten' betekent dus dat u zelf de regie voert, zolang u en partijen daar geen problemen mee hebben. Bij eventuele problemen vraagt u zich tijdig af of u de Contactpersoon moet benaderen en zo nodig doet u dat. 'Zelfstandig verrichten' heeft geen betrekking op bijvoorbeeld de vraag of u zich bij het onderzoek mag laten bijstaan door anderen (zie par. 10) of van welke informatie u in het deskundigen-bericht gebruik mag maken (zie par. 7 en par. 10.5).
66. Als in de uitspraak is bepaald dat u het onderzoek verricht onder leiding van een rechter, rechter-commissaris of raadsheer-commissaris, staan in de regel in de uitspraak aanwijzingen over de inhoud daarvan. Bij twijfel, onduidelijkheid of vragen is het verstandig voor aanvang van het onderzoek de Contactpersoon te benaderen over de wijze waarop u wordt geacht onder leiding van de rechter het onderzoek in te richten, uit te voeren en schriftelijk vast te leggen.

10. Inschakeling van derden in het onderzoek

10.1 Algemeen

67. Het is niet toegestaan het gehele onderzoek aan een ander uit te besteden. U bent immers aangezocht omdat in uw deskundigheid vertrouwen bestaat.
68. Als u een bepaalde onderzoekshandeling niet zelf kunt of wilt verrichten, kunt u in beginsel gebruik maken van derden. Dat moet voor partijen wel kenbaar zijn. Als partijen er bezwaar tegen hebben, moet u met partijen overleggen. Komen partijen en u er onderling niet uit, dan moet de Contactpersoon worden ingeschakeld.
69. Het is in een voorkomend geval verstandig partijen tevoren te laten weten dat u een bepaald deel van het onderzoek niet zelf doet. Het is af te raden hen daarmee pas te confronteren op het moment dat het onderzoek volgens afspraak zal worden gedaan of zelfs pas naderhand.
70. Bedenkt u tijdig dat inschakeling van derden tot kosten kan leiden. Betreft u deze kosten niet in uw opgave van het voorschot of in een aanvullend voorschotverzoek, dan loopt u een potentieel incassorisico. Zie over de aanpak daarvan hierna onder par. 14.
71. Hierna wordt op enkele veelvoorkomende aspecten van de inschakeling van derden ingegaan. Heeft u andere vragen, raadpleegt u dan de Contactpersoon voordat u derden inschakelt of aanvullend onderzoek laat uitvoeren.

10.2 Onderzoek in teamverband uitvoeren

72. In sommige beroepsgroepen is het gebruikelijk dat wordt gewerkt in teamverband. Bent u door een rechter als deskundige benoemd, dan is het uitgangspunt dat u alle werkzaamheden zelf verricht en daarvan zelf verslag doet. U bent immers niet als deskundige benoemd op grond van uw kwaliteiten als supervisor of leidinggevende, maar omdat er vertrouwen bestaat in uw eigen kennis en ervaring op uw vakgebied. Ziet u aanleiding de hulp van collega's in te schakelen in het deskundigenonderzoek of in de verslaglegging, dan behoort u dat vóór aanvang van het onderzoek aan partijen en de Contactpersoon te laten weten. Dit is niet anders als u veronderstelt dat partijen wel kunnen weten dat u in teamverband pleegt te werken.

10.3 Ondersteuning

73. Soms heeft u anderen nodig in het kader van uw deskundigen- onderzoek. U behoort partijen hiervan op de hoogte te stellen voordat u anderen onderzoek laat verrichten.
74. Het kan zijn dat u iemand nodig heeft die een gedeelte van uw onderzoek zelfstandig zal moeten verrichten of die aanvullend onderzoek moet doen voordat u

verder kunt met uw onderzoek. In een dergelijk geval is het raadzaam met partijen te overleggen of u daarvoor zelf iemand zult benaderen dan wel dat u daartoe de Contactpersoon benadert. In geen geval behoort u zonder partijen te raadplegen zelf een derde in te schakelen. Dit vloeit voort uit het beginsel van hoor en wederhoor.

75. Maakt iemand bezwaar tegen de inschakeling van een derde of het doen van aanvullend onderzoek en komt u er in onderling overleg met partijen niet uit, raadpleegt u dan de Contactpersoon. Een procespartij die niet meewerkt, kan daarvan processueel nadelige gevolgen ondervinden, als de rechter van oordeel is dat die partij handelt in strijd met haar verplichting mee te werken aan de totstandkoming van het deskundigenbericht.
76. Het is in het algemeen raadzaam er duidelijk over te zijn of iemand anders dan uzelf het aanvullende onderzoek zal uitvoeren en dat de kosten daarvan samen met de andere kosten van het deskundigenbericht zullen moeten worden vergoed.

10.4 Verwerking in het rapport

77. Heeft u derden in het onderzoek ingeschakeld of aanvullend onderzoek laten verrichten, dan maakt u daarvan melding in het rapport.
78. Nadat u het onderzoek hebt afgerond en voordat u het rapport inlevert, behoort u geen derden meer te raadplegen of aanvullend onderzoek te laten verrichten zonder dat partijen daarvan op de hoogte zijn en zonder dat partijen zich daarover nog kunnen uitlaten. Dit vloeit voort uit het beginsel van hoor en wederhoor.

10.5 Verwerking in de kosten

79. In alle gevallen waarin u een derde inschakelt of aanvullend onderzoek laat verrichten, kunt u de kosten daarvan slechts in rekening brengen op uw voorschotnota en uw eindnota. U factureert hiervoor niet afzonderlijk, noch bij het gerecht, noch bij partijen (zie par. 14).

De persoon die u heeft ondersteund in het onderzoek, kan dus niet zelf een rekening indienen bij het gerecht. Dat kan alleen bij u. U verwerkt diens rekening in uw nota. De reden hiervan is dat degene die u heeft ondersteund niet door het gerecht als deskundige is benoemd. Volgens de wet kunnen alleen de kosten worden begroot van de persoon die door de rechter als deskundige is benoemd. Dat bent u en daarom verwerkt u de kosten van degene die u heeft ondersteund in uw nota.

11. Gevolgen van rechten en plichten van partijen bij het deskundigenonderzoek

11.1 Algemeen

80. Partijen zijn volgens de wet verplicht aan het deskundigen- onderzoek mee te werken. Doet een partij dat niet, dan kan de rechter daaraan gevolgen verbinden. De rechter moet partijen gelegenheid geven te reageren voordat hij over de gevolgen beslist. In de meeste gevallen zijn de gevolgen van een weigering negatief voor de weigerende partij.
81. Onder de verplichting tot medewerking valt ook de verplichting tot betaling van het begrote voorschot van uw kosten. Wordt het voorschot niet tijdig betaald, dan kan de rechter bepalen dat het onderzoek geen verdere doorgang vindt. Onder de verplichting tot medewerking kan vallen dat een partij voldoet aan uw wens om een aansprakelijkheidsbeperkende voorwaarde aan de aanvaarding van de benoeming te verbinden, maar dat kan anders zijn afhankelijk van de inhoud van de voorwaarde (zie par. 8.2).
82. Partijen moeten verder voldoen aan uw redelijke verzoeken om informatie en toezending van stukken, zij moeten tijdig gemaakte afspraken met u nakomen of tijdig gemotiveerd om uitstel van afspraken verzoeken, en dergelijke. Heeft u de indruk dat het onderzoek ernstige vertraging oploopt of ernstig wordt bemoeilijkt doordat een partij niet meewerkt, dan dient u dit meteen te melden aan de Contactpersoon. Ook is van belang dat u schriftelijk vastlegt in het geval er niet aan uw onderzoek wordt meegewerkt en verzoeken om informatie en/of documentatie worden geweigerd.

11.2 Bijeenkomst met partijen

83. Nodigt u een partij uit, bijvoorbeeld om mondeling inlichtingen aan u te geven, dan behoort u de wederpartij als hoofdregel gelegenheid te bieden daarbij aanwezig te zijn (zie par. 11.3 voor uitzonderingen in verband met privacy). Dit hangt samen met het beginsel van hoor en wederhoor. Op deze hoofdregel zijn uitzonderingen denkbaar, bijvoorbeeld indien u gronden heeft om aan te nemen dat de aanwezigheid van de wederpartij het onderzoek disproportioneel zal belemmeren. Als die gronden niet opgaan voor de advocaat of gemachtigde van de wederpartij, zult u de advocaat of gemachtigde wel in de gelegenheid dienen te stellen aanwezig te zijn. Indien u meent dat er aanleiding is een bijeenkomst met één partij te houden buiten aanwezigheid van de wederpartij en haar advocaat of gemachtigde, stelt u de wederpartij er voorafgaand aan de bijeenkomst van in kennis dat u een bijeenkomst met de andere partij zult houden, dat u de wederpartij zult informeren over de uitkomsten daarvan en dat de wederpartij gelegenheid zal krijgen op de uitkomsten te reageren. Maakt de wederpartij bezwaar tegen uw voornemen een bijeenkomst met één partij te houden en komt u er met partijen niet uit, dan wendt u zich tot de Contactpersoon. Informatie over de uitkomsten van een bijeenkomst met één partij verstrekt u aan de wederpartij, bijvoorbeeld door een audio- of

video- opname van de bijeenkomst aan de wederpartij ter beschikking te stellen of een schriftelijk verslag.

Als u een bijeenkomst met een partij heeft gehouden zonder de wederpartij en/of haar advocaat/gemachtigde in de gelegenheid te stellen die bij te wonen, vermeldt u dat met de redenen in het deskundigenbericht.

84. Als u het onderzoek zelfstandig en niet onder leiding van de rechter verricht, bepaalt u binnen redelijke grenzen welke ruimte partijen tijdens de bijeenkomst krijgen om u te informeren en op elkaar te reageren. Houdt u een bijeenkomst met partijen, dan hebben zij het recht met advocaat of gemachtigde bij u te verschijnen. Als beide partijen zich laten bijstaan door een professionele rechtshulpverlener, is het in het algemeen raadzaam dat waar mogelijk wordt vermeden dat de ene partij met en de andere zonder bijstand bij u verschijnt. Op grond van het procesrecht is het niet nodig dat u van elke bespreking met partijen een verslag maakt en aan hen voorlegt alvorens het te gebruiken in uw deskundigenbericht. Het kan zijn dat de normen van uw beroepsgroep hiervoor wel regels bevatten. De ruimte die u eventueel biedt voor verificatie of u en partijen elkaar goed hebben begrepen, moet niet uitmonden in een debat over de zaak dat partijen bij de rechter en niet met u behoren te voeren en behoort de kosten van het deskundigenbericht niet nodeloos te doen stijgen.
85. Als u het onderzoek zelfstandig en niet onder leiding van de rechter verricht, bepaalt u binnen redelijke grenzen welke ruimte partijen tijdens de bijeenkomst krijgen om zich te doen bijstaan door derden, zoals een door een partij ingeschakelde deskundige of een levenspartner. Als richtsnoer kunt u twee aspecten in het oog houden. Allereerst mag het doel van de bijeenkomst er niet door worden doorkruist. Daarnaast mag een partij zich in beginsel laten bijstaan door wie zij wil in de beantwoording van uw vragen en in het maken van opmerkingen, tenzij de doelmatigheid van het onderzoek daardoor ernstig zou worden verstoord. Bij twijfel of problemen raadpleegt u de Contactpersoon.
86. Soms verschijnen partijen zonder advocaat of gemachtigde omwille van de kosten en ontstaat later, als advocaten of gemachtigden kennisnemen van de inhoud van de bespreking, discussie over wat een partij tegen een deskundige heeft gezegd of bedoeld te zeggen. U kunt trachten het risico op misverstanden in de communicatie te beperken. Een eenvoudig middel daarvoor is dat u aan het slot van een bijeenkomst de volgens u relevante opmerkingen van een partij samenvat en de partij vraagt of uw samenvatting klopt. Eventueel kunt u aan het slot van de bijeenkomst een zakelijke weergave op papier zetten van opmerkingen van een partij die u relevant acht voor uw verdere onderzoek of rapport en de partij vragen die te ondertekenen.

Als u een geluidsoptname wilt maken van de bespreking, is het verstandig dat tevoren aan partijen mee te delen.

87. Als u een bijeenkomst met beide partijen houdt, maar een partij én haar advocaat/gemachtigde er zelf van afzien aanwezig te zijn, stelt u hen in de gelegenheid op de hoogte te raken van de uitkomsten van de bijeenkomst. Langs welke weg u dat

doet, bepaalt u in beginsel zelf. Denkbaar is dat u de resultaten van de bijeenkomst verwerkt in uw concept-deskundigenbericht, waarop partijen met opmerkingen en verzoeken kunnen reageren (zie par. 5.3). Als dit voor uw onderzoek niet effectief is, kunt u denken aan ter beschikking stelling van een schriftelijk verslag of een audio- of video-opname van de bijeenkomst.

11.3 Bijeenkomst met één partij en privacy

88. Er is één uitzondering op het vereiste dat beide partijen bij een bijeenkomst met u aanwezig moeten kunnen zijn, althans tenminste bekend moeten kunnen zijn met de inhoud van een bijeenkomst met één partij. Die uitzondering doet zich voor als de privacy van een partij zwaarder mag wegen dan het belang dat beide partijen over dezelfde informatie beschikken. Bij wijze van hoge uitzondering is denkbaar dat zwaarwegende belangen van een partij meebrengen dat zij bepaalde informatie niet aan de wederpartij hoeft te verstrekken. Doet zich een geval voor waarin een partij wel aan u informatie wil verstrekken, maar niet aan de wederpartij en vindt u in overleg met partijen niet een oplossing die voor u en partijen aanvaardbaar is, dan wendt u zich tot de Contactpersoon. De rechter is bevoegd om te beslissen of een weigering van een partij om informatie te verstrekken aan de wederpartij gerechtvaardigd is (art. 22 Rv). Acht de rechter de weigering niet gerechtvaardigd, dan kan de weigering negatieve gevolgen hebben voor de weigerende partij.

11.4 Onderzoek ter plaatse en eigen onderzoek

89. Zo nodig moet u het object waarop uw onderzoek betrekking heeft bezichtigen. In dat geval moet u zowel partijen als hun advocaten of gemachtigden tijdig van de voorgenomen bezichtiging op de hoogte stellen en hen in de gelegenheid stellen bij die bezichtiging aanwezig te zijn. Als partijen aan u laten weten af te zien van hun recht aanwezig te zijn, vermeldt u dit in uw deskundigenbericht.
90. Enkele voorbeelden dienen ter illustratie. Verricht u bijvoorbeeld als expert onderzoek aan boord van een schip, dan behoort u partijen gelegenheid te geven aanwezig te zijn bij dit onderzoek aan boord. Wilt u dat een procespartij hardware of software aan u toont waarover die partij beschikt, dan moet u partijen gelegenheid bieden daarbij tezamen aanwezig te zijn. Is vervolgens nog uitgebreid technisch onderzoek van de hardware of software noodzakelijk, dan kunt u dat buiten aanwezigheid van partijen doen als zij daartegen geen bezwaar hebben. Meent u dat de aanwezigheid van partijen bij een bepaald soort voorgenomen onderzoek geen redelijk doel dient en komt u er in overleg met hen niet uit, dan kunt u zich tot de Contactpersoon wenden.

Enkele voorbeelden van onderzoekshandelingen die u kunt verrichten zonder partijen in de gelegenheid te stellen bij uw onderzoek aanwezig te zijn: literatuurstudie, raadplegen van uw interne kennissystemen om informatie op uw vakgebied te vinden die u verwerkt in uw deskundigenbericht.

Gebruikt u het resultaat van dergelijk onderzoek in uw deskundigen- bericht, dan vermeldt u de bron van uw bevindingen, bijvoorbeeld auteur, titel en vindplaats van een geraadpleegd tijdschriftartikel.

12. Samen met andere deskundigen benoemd

91. Soms wordt u samen met anderen als deskundige benoemd om gezamenlijk vragen te beantwoorden. Het komt voor dat de rechter in de uitspraak heeft bepaald wie van u de leiding van het onderzoek heeft. Is dat niet gebeurd, dan wijst u uit uw midden één persoon aan die de leiding van het onderzoek op zich neemt en laat u aan de Contactpersoon en partijen weten wie dat is. Nadat het onderzoek is gedaan, wordt er gezamenlijk één schriftelijk deskundigenbericht uitgebracht, tenzij dit gezien de aard van de rapportage niet mogelijk is. Bij verschil van inzicht kan daarvan melding worden gemaakt.
92. Bent u tegelijk met anderen benoemd, maar worden aan ieder van u verschillende vragen voorgelegd die u zelfstandig kunt beantwoorden, dan kunt u ieder voor zich onderzoek doen en ieder voor zich een schriftelijk rapport uitbrengen, tenzij de rechter anders heeft bepaald. Het staat u vrij desgewenst als deskundigen met elkaar overleg te plegen, tenzij in de uitspraak is vermeld dat overleg tussen de deskundigen niet is toegestaan. In het rapport maakt u melding van eventueel overleg.

13. Rapport

13.1 Opstellen en inleveren

93. Voor zover u een rapport dient te schrijven, dus als u optreedt als gerechtsexpert volledig of schriftelijk, is een model deskundigenbericht beschikbaar om te waarborgen dat u geen gegevens weglaat die procesrechtelijk van belang zijn.

U bent niet gebonden aan de vorm van het model deskundigenbericht. Het model dient er toe om u in staat te stellen naast de inhoud van het rapport op uw vakgebied eenvoudig aandacht te besteden aan gegevens die procesrechtelijk van belang zijn. Het is aan u of u vanuit het model deskundigenbericht werkt en daarin uw rapport verwerkt, of dat u uw eigen model gebruikt en daarin tevens de gegevens van het model deskundigenbericht opneemt. Het model deskundigenbericht wordt u in elektronische vorm toegezonden door de griffier indien uw e-mailadres bekend is. U vindt het ook op www.rechtspraak.nl.

94. Het is van groot belang dat u uw antwoorden motiveert (zie nr. 5).
95. Het komt voor dat de rechter u als laatste vraag voorlegt of u nog andere opmerkingen heeft die voor de beoordeling van het geschil van belang kunnen zijn. Deze vraag is bedoeld om u gelegenheid te bieden opmerkingen te maken die naar uw inzicht niet zijn meegenomen in de vragen van de rechter en die volgens u wel relevant kunnen zijn voor het goede begrip van uw deskundigenbericht of het verdere verloop van de zaak. Twee kanttekeningen passen hierbij. Het kader waarbinnen u eventuele opmerkingen maakt, is het geschil van partijen zoals de rechter het heeft omschreven in de uitspraak waarin u bent aangesteld.

Verder kunnen de normen op uw vakgebied meebrengen dat uw opmerkingen de grenzen van uw vakgebied niet mogen overschrijden.

96. U zendt het deskundigenbericht pas naar het gerecht als het helemaal af is. Het concept dat u aan partijen zendt om aan hen gelegenheid te geven tot het maken van opmerkingen en het doen van verzoeken of ter uitoefening van het inzage- en blokkeringsrecht, zendt u niet aan het gerecht dat u heeft benoemd.
97. Voordat u het rapport toezendt aan het gerecht, dient u het aan het slot te voorzien van uw handtekening en daarbij de datum van ondertekening te vermelden.
98. Volgens de wet moet u het rapport in schriftelijke vorm inleveren bij het gerecht. U voegt daarbij de eindnota (zie par. 14.3). De gerechten ontvangen uw deskundigenbericht daarnaast graag elektronisch indien u beschikt over een elektronische versie. Dat vergemakkelijkt de verwerking van uw rapport in de uitspraak.
99. Uw definitieve schriftelijke rapport zendt u aan het gerecht dat u heeft benoemd, ter attentie van de Contactpersoon. Deze heeft u reeds laten weten hoeveel exemplaren van het rapport u dient toe te zenden. Het gerecht zorgt voor doorzending van het rapport aan de (advocaten of gemachtigden van) partijen.

13.2 Verhinderung/vertraging

100. Indien u voorziet dat u, om welke reden dan ook, het deskundigen- bericht niet of niet op tijd zult kunnen uitbrengen, wordt u verzocht dit zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de Contactpersoon te melden.

14. Betaling

14.1 Algemeen

101. Bij het onderwerp betaling wordt onderscheid gemaakt tussen het voorschot en de eindafwikkeling. Op enkele algemene aspecten daarvan wordt hierna ingegaan. Daarna wordt afzonderlijk de werkwijze rondom het voorschot en de eindnota beschreven.
102. De wetgever heeft voorzien in de mogelijkheid een voorschot te begroten ter beperking van de incassorisico's van u als deskundige. Dit risico ligt namelijk volgens de wet uiteindelijk bij de deskundige. Ieder gerecht heeft ter beperking van dit risico een vaste werkwijze rondom het voorschot voor en de betaling van deskundigenkosten. Door hiervan gebruik te maken, dekt u het incassorisico af. Deze procedure, die begint met een voorschotnota, wordt hierna uiteengezet (par. 14.2).
103. Het kan zijn dat de rechter bepaalt dat het voorschot ten laste komt van een partij die procedeert met een toevoeging op grond van de Wet op de rechtsbijstand. In dat geval wordt het voorschot ten laste van de Staat in debet gesteld en vindt uitbetaling aan u nadien plaats ten laste van 's Rijks kas.
104. Bij inlevering van het deskundigenbericht bij het gerecht begint de financiële eindafwikkeling. U levert dan tevens uw eindnota in, waarop u salaris declareert en kosten die u heeft moeten maken om het onderzoek te kunnen doen. Art. 199 Rv spreekt van schade- loosstelling (kosten) en loon (salaris). Het salaris biedt een vergoeding voor verrichte werkzaamheden van uzelf. De kostenvergoeding betreft bijvoorbeeld in het onderzoek gebruikt materiaal, kosten van aanvullend onderzoek zoals kosten van de inzet van derden, reiskosten en dergelijke.
105. U brengt eventuele onderzoekskosten dus in principe niet tussentijds of afzonderlijk in rekening bij een procespartij of bij het gerecht. Alle kosten samen plus uw salaris worden vermeld op uw eindnota. Indien onverhoopt toch tussentijds zaken, diensten of werkzaamheden apart worden gefactureerd bij het gerecht of bij een procespartij, zal meestal contact met u worden gezocht om u te verzoeken alles gespecificeerd in rekening te brengen op uw eindnota (zie par. 14.3).
106. Bent u BTW-plichtig, dan vermeldt u het toepasselijke tarief en vermeerderd u waar nodig bedragen met BTW zowel op uw voorschot- nota als op uw eindnota.
107. Het beginsel van hoor en wederhoor geldt ook voor voorschotten en eindnota's. Na ontvangst van uw opgaven stelt de griffier partijen in de gelegenheid daarop te reageren. De voorschotbedragen en het bedrag waarop u na afloop aanspraak heeft, worden begroot door de rechter.

14.2 Werkwijze voorschot

108. Als u bent ingeschakeld als maritieme gerechtsdeskundige "volledig" of "coördinator" zal de Rechtbank een standaard voorschot vragen van € 7.500,= respectievelijk € 2.500,=. Voorafgaand aan of kort na een benoeming als maritiem gerechtsdeskundige "zitting" of "schriftelijk" ontvangt u van het gerecht het verzoek een voorschot op te geven, dan wel wordt ook hier een standaard voorschot, in dit geval van € 1.500,=, gevraagd. Zo mogelijk geeft u dan al het bedrag op dat naar verwachting ook op de eindnota zal staan. Het is van belang hierin realistisch te zijn. U houdt niet alleen rekening met uw verwachte onderzoekswerkzaamheden, maar bouwt ook een marge in voor de kosten die naar schatting gepaard zullen gaan met opmerkingen en verzoeken van partijen. Een realistische schatting van de werkelijke kosten stelt partijen in staat voorafgaand aan het deskundigenonderzoek nog eens af te wegen of zij willen voortprocederen of schikken en beperkt de kans op vertraging als gevolg van de noodzaak tussentijds een nader voorschot te begroten. Waar mogelijk specificeert u het bedrag dat u opgeeft, door uurtarieven, het geschatte aantal benodigde uren en voorzienbare onkosten te vermelden. U vermeldt de verwachte BTW voor zover u omzetbelasting moet afdragen. De rechter geeft partijen gelegenheid op uw opgave te reageren en begroot daarna het voorschot met inachtneming van uw opgave en de eventuele reacties van partijen.
109. In de meeste gevallen blijft hoger beroep uit en incasseert het gerecht het voorschot bij de partij(en) door wie volgens de uitspraak van de rechter het voorschot moet worden voldaan. In plaats daarvan wordt het voorschot door de griffier ten laste van de Staat in debet gesteld, als door die partij(en) met een toevoeging wordt geprocedeerd.
110. Als een partij een voorschot moet betalen, valt dat onder haar verplichting om mee te werken aan het deskundigenonderzoek. Wordt niet (tijdig) betaald, dan zal het onderzoek geen (verdere) doorgang vinden. U ontvangt dan bericht dat u het onderzoek niet (verder) hoeft te verrichten.
111. Uitgangspunt is dat het bij een aanstelling als maritieme gerechtsdeskundige "schriftelijk" uitdrukkelijk niet de bedoeling is dat u met uw onderzoek begint voordat u van het gerecht bericht heeft ontvangen dat het begrote voorschot is betaald en dat u met het onderzoek kunt beginnen. Niet tijdige betaling of hoger beroep kan tot gevolg hebben dat het onderzoek niet hoeft plaats te vinden. Het komt bijvoorbeeld ook voor dat partijen de zaak alsnog in der minne regelen en dat daarom het onderzoek niet hoeft plaats te vinden.
112. Ziet u aanleiding af te wijken van het uitgangspunt dat u niet met het onderzoek begint voordat u van het gerecht bericht heeft ontvangen dat u kunt beginnen, pleegt u dan eerst overleg met de Contactpersoon. Begint u met het onderzoek voordat het voorschot is gestort, dan loopt u een betalings- en een verhaalsrisico. Bedenkt u daarbij ook dat zonder storting van een voorschot een later faillissement van een partij soms onverhoopt betaling van de kosten van het deskundigenonderzoek doorkruist.

113. Tijdens het onderzoek houdt u in het oog of het voorschotbedrag wordt overschreden. Dreigt dit te gebeuren, dan is het raadzaam het onderzoek tijdelijk te onderbreken, een schriftelijk verzoek om een aanvullend voorschot aan de Contactpersoon te zenden en te wachten op bericht van de Contactpersoon dat u het onderzoek kunt voortzetten. In de tussentijd wordt door het gerecht dezelfde begrotingsprocedure gevolgd als bij het eerste voorschot (zie nr. 134). Als u een en ander nalaat en de kosten na ontvangst van uw eindnota door de rechter worden begroot op een hoger bedrag dan het gestorte voorschot, krijgt u een bevelschrift van tenuitvoerlegging (zie par. 14.3), maar het incassorisico ligt bij uzelf. U beperkt dit risico doordat u waar nodig tijdig begroting van een aanvullend voorschot verzoekt.

14.3 Werkwijze eindnota

114. Bij inlevering van het schriftelijke rapport voegt u de eindnota. Daarop zijn kosten, salaris en BTW afzonderlijk vermeld. Bij de kosten waarvoor u schadeloos wilt worden gesteld specificeert u de verrichtingen en de kosten per verrichting, bijvoorbeeld röntgenonderzoek en dergelijke. Indien u andere personen in het onderzoek heeft betrokken, noemt u hen bij naam en specificeert u hun uurtarief en hun aantal gewerkte uren. Bij het salaris specificeert u uw eigen uurtarief en het aantal uren dat u aan het onderzoek en de verslaglegging heeft besteed.
115. Zolang het gerecht niet over uw eindnota beschikt, kunnen de financiën van het deskundigenonderzoek niet worden afgewikkeld en ontvangt u dus geen betaling. Ontbreekt de eindnota bij het deskundigenbericht, dan zal de Contactpersoon u verzoeken deze alsnog toe te zenden aan het gerecht.
116. Na ontvangst van uw deskundigenbericht en eindnota zendt de griffier deze in kopie door naar de procespartijen. Zij krijgen daarbij gelegenheid binnen een bepaalde termijn te reageren op de eindnota. Vervolgens begroot de rechter de totale kosten van het deskundigenonderzoek met inachtneming van uw eindnota en de eventuele reacties van de procespartijen. Soms wordt u tussentijds door de griffier nog om een schriftelijke toelichting van (een onderdeel van) de eindnota gevraagd.
117. Worden de kosten begroot op het bedrag van het gestorte of in debet gestelde voorschot (inclusief een eventueel aanvullend voorschot), dan loopt u geen incassorisico. De griffier maakt het bedrag dat u toekomt aan u over uit het beschikbare voorschotbedrag.
118. Ook als de kosten worden begroot op een lager bedrag dan het gestorte of in debet gestelde voorschot, maakt de griffier het bedrag dat u toekomt aan u over uit het beschikbare voorschotbedrag. Het verschil wordt terugbetaald aan de partij die het voorschot bij het gerecht heeft gestort of blijft in geval van indebetstelling bij de Staat.

119. Worden de kosten begroot op een hoger bedrag dan het gestorte of in debet gestelde voorschot (inclusief het eventueel aanvullend gestorte voorschot), dan kunnen zich allerlei variaties voordoen, die hierna worden opgesomd.
120. Eerst de situatie waarin sprake is van een toevoeging en het voorschot in debet is gesteld. De griffier betaalt het in debet gestelde bedrag aan u uit. Als de partij ten laste van wie de kosten komen nog steeds een toevoeging heeft en de financiële afwikkeling plaats vindt voorafgaand aan de proceskostenveroordeling in de einduitspraak, betaalt de griffier ook het verschil aan u uit. U ontvangt dan dus volledige betaling van de Staat. Vindt echter de financiële afwikkeling pas plaats bij de proceskostenveroordeling in de einduitspraak, dan wordt de partij die het verschil moet betalen, veroordeeld het verschil aan u te betalen. U kunt dan het bedrag dat die partij u is verschuldigd, incasseren en daartoe zo nodig de hulp van een deurwaarder inroepen. In het laatste geval ligt het incassorisico volgens de wet namelijk bij u.
121. Dan de situatie waarin geen sprake is van een toevoeging, maar het voorschot is gestort door (een) partij(en) volgens rechterlijke uitspraak. De griffier betaalt het gestorte bedrag aan u uit. Voor het verschil tussen het voorschot en het begrote bedrag waarop u recht heeft, ontvangt u een bevelschrift van tenuitvoerlegging ten laste van de partij(en) door wie het restant aan u moet worden betaald. Gebeurt dat niet vrijwillig, dan kunt u het bevelschrift ter incasso uit handen geven aan een deurwaarder.

15. Kopie van de uitspraak na deskundigenbericht

122. Indien uw deskundigenbericht wordt gebruikt in een uitspraak in de zaak waarin het is uitgebracht, zal aan u in beginsel een kopie van de uitspraak worden gezonden. Er kunnen zaken zijn waarin de zwaarwegende belangen van partijen of anderen zich verzetten tegen toezending van een ongeanonimiseerde uitspraak.
123. Niet in alle zaken wordt het uitgebrachte deskundigenbericht vervolgens gebruikt in een rechterlijke uitspraak. Soms wordt in opdracht van de rechter een deskundigenbericht uitgebracht zonder dat partijen het geschil aan de rechter hebben voorgelegd (een zogenoemd voorlopig deskundigenbericht). Verder komt het voor dat partijen de zaak in der minne regelen nadat het deskundigenbericht is uitgebracht. Dan komt de rechter aan een einduitspraak niet toe. Als er geen einduitspraak volgt, ontvangt u daarvan geen bericht.

16. Bewaartermijn voor stukken

124. De gerechten moeten procesdossiers zeven jaar bewaren op grond van de toepasselijke archiefregels. Het begintijdstip van de zeven jaar is de datum waarop de rechter de einduitspraak heeft gedaan in de zaak waarin u heeft gerapporteerd.
125. De verplichting van de gerechten om de procesdossiers zeven jaar te bewaren geldt niet automatisch ook voor u. Wel kan er in regels die voor de uitoefening van uw beroep gelden een bewaartermijn zijn opgenomen voor stukken zoals die van een deskundigenonderzoek.
126. De ervaring leert dat na een deskundigenbericht de procedure doorgaans enkele jaren later wel is afgerond. Als u na ongeveer vijf jaar geen kopie van de uitspraak heeft ontvangen en twijfelt of u de stukken kunt vernietigen, kunt u de Contactpersoon vragen of de zaak is afgedaan.

17. Verklaring van gebruikte woorden en afkortingen

Aanvullend onderzoek

Onderzoek dat de deskundige niet zelf uitvoert en dat nodig is om de deskundige in staat te stellen de vragen van de rechter te beantwoorden.

Advocaat

Wie procedeert bij het gerechtshof of bij de sector civiel van de rechtbank, is wettelijk verplicht zich te laten bijstaan door een advocaat.

Bewijsmiddelen

Middelen waarmee in een gerechtelijke procedure bewijs kan worden geleverd, bijvoorbeeld een getuigenverhoor, een schriftelijk stuk of een deskundigenbericht.

BW

Burgerlijk Wetboek.

Contactpersoon

Degene die in een gerecht is aangewezen als aanspreekpunt voor door de rechter benoemde deskundigen. Zie par. 3.

Derde

Een persoon die niet als deskundige is benoemd en door wie de deskundige zich in het onderzoek of in de verslaglegging daarvan laat bijstaan.

Deskundigenbericht

Het schriftelijke, ondertekende en gedateerde verslag van het onderzoek dat een maritieme gerechtsdeskundige "schriftelijk" in opdracht van de rechter verricht. De opdracht wordt verstrekt in het kader van een procedure van partijen die bij de rechter aanhangig is. De rechter gelast een deskundigenbericht om het geschil van partijen verder te kunnen beoordelen (zie nr. 5). Deze procedure wordt ook wel bodemprocedure of bodemgeschil genoemd, omdat partijen het hele geschil ter beoordeling aan de rechter voorleggen en zich niet beperken tot het uitsluitende verzoek aan de rechter om een deskundige te benoemen.

Deskundigenverhoor

Onder deskundigenverhoor vallen alle gevallen waarin de deskundige mondeling door de rechter wordt gehoord ter terechtzitting in een gerechtsgebouw of op een andere door de rechter bepaalde plaats.

Partijen worden steeds uitgenodigd erbij aanwezig te zijn. Een deskundigenverhoor kan plaatsvinden zonder dat de deskundige al een deskundigenbericht heeft uitgebracht. Het kan ook worden gehouden in vervolg op een reeds uitgebracht deskundigenbericht.

De oproeping voor een deskundigenverhoor kan worden gedaan in een brief of in een uitspraak van het gerecht.

Als het gerecht de deskundige tevoren niet heeft gevraagd verhinderdata op te geven, kan de deskundige, in geval van verhindering, binnen veertien dagen na

dagtekening van de oproeping het gerecht schriftelijk verzoeken een andere datum te bepalen, onder opgave van verhinderdata over de eerstkomende drie maanden.

Eindnota

Op de eindnota vermeldt en specificeert de deskundige na afloop van de werkzaamheden het honorarium en de onkosten, waarna hij de eindnota verzendt aan het gerecht (zie par. 14.3).

Gemachtigde

Een persoon kan zich in een procedure bij de kantonrechter laten bijstaan door een gemachtigde. Als gemachtigden treden dan bijvoorbeeld wel op advocaten, deurwaarders, incassobureaus, rechtsbijstandverleners, rechtskundig adviseurs, etc.

Hoor en wederhoor

Fundamenteel beginsel van procesrecht. De rechter mag zijn oordeel niet ten nadele van een partij baseren op stukken of andere gegevens waarover die partij zich niet voldoende heeft kunnen uitlaten. Laat een rechter zich bijstaan door een deskundige, dan werkt het beginsel van hoor en wederhoor door in het deskundigenonderzoek. O.a. het recht van partijen om in het deskundigenonderzoek opmerkingen te maken en verzoeken te doen komt voort uit het beginsel van hoor en wederhoor.

In debet stellen

Kosten van het voorschot van het deskundigenonderzoek worden ten laste van de Staat in debet gesteld, als de procespartij die de kosten van het voorschot moet dragen, procedeert met een toevoeging (zie ook: toevoeging).

Met gesloten deuren

De behandeling van een zaak ter terechtzitting kan plaatsvinden met gesloten deuren. Dat wil zeggen dat de publieke tribune niet toegankelijk is en dat de zitting alleen mag worden bijgewoond door personen die daarop recht hebben volgens de wet of van wie de rechter heeft bepaald dat zij ter zitting aanwezig mogen zijn.

Overwegingen

In een gerechtelijke uitspraak staan de overwegingen die de rechter tot een beslissing hebben gebracht. Ze worden ook wel rechtsoverwegingen genoemd, afgekort r.o. of rov., en bevatten dus de motivering van de beslissing.

Partij

Zie: procespartijen

Procespartijen

De partijen die in een zaak procederen bij de rechter.

Rechter-commissaris

De rechter die bij rechterlijke uitspraak van een meervoudige kamer is aangewezen als degene onder wiens leiding of instructie het deskundigenonderzoek plaatsvindt

Raadsheer-commissaris

De rechter-commissaris in hoger beroep en cassatie wordt raadsheer-commissaris genoemd

Rv

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het procesrecht voor civiele procedures

Toevoeging

Procederen met een toevoeging betekent dat iemand op grond van de Wet op de rechtsbijstand een gedeelte van zijn eigen proceskosten niet zelf hoeft te dragen. Dat gedeelte komt ten laste van de Staat. Een ander, inkomensafhankelijk gedeelte van de eigen proceskosten komt steeds voor eigen rekening van de persoon die met een toevoeging procedeert.

Degene die met een toevoeging procedeert kan bovendien in de proces- kosten van de wederpartij worden veroordeeld en die moet hij dan volledig zelf betalen. Volgens de regels die gelden voor de proceskostenveroordeling is het mogelijk dat iemand die met een toevoeging procedeert (uiteindelijk) de kosten van het deskundigenbericht moet dragen.

Uitspraak

Uitspraak is een verzamelterm voor rechterlijke beslissingen. Rechterlijke uitspraken worden onderscheiden in arresten, vonnissen en beschikkingen. Het onderscheid heeft betrekking enerzijds op de rechter die de uitspraak doet en anderzijds op het soort zaak.

Een arrest is afkomstig van de Hoge Raad of een gerechtshof en een vonnis van een rechtbank. Arresten en vonnissen worden meestal gewezen in zaken die met een dagvaarding zijn begonnen.

Een beschikking kan afkomstig zijn van Hoge Raad, gerechtshof of rechtbank en wordt meestal gegeven in een zaak die met een verzoekschrift is begonnen.

Verplichte procesvertegenwoordiging

Een procespartij is wettelijk verplicht zich in een procedure bij de civiele rechter te laten bijstaan door een advocaat. Deze verplichting geldt in civiele procedures, behalve in de procedure bij de kantonrechter.

Voorlopig deskundigenbericht

Het schriftelijke, ondertekende en gedateerde verslag van het onderzoek dat een maritieme gerechtsdeskundige "schriftelijk" in opdracht van de rechter verricht (zie nr. 5). De rechter heeft de opdracht verstrekt op verzoek van een procespartij. Het voorlopig deskundigenbericht kan onder andere dienen om een procespartij inzicht te geven in de haalbaarheid van een standpunt, om een partijstandpunt te kunnen onderbouwen, of om een partij in staat te stellen af te wegen of het zin heeft een procedure te beginnen of een aanhangige procedure voort te zetten.

De opdracht tot een voorlopig deskundigenbericht wordt dus niet verstrekt in het bredere kader van een geschil dat partijen ter beoordeling aan de rechter hebben voorgelegd en waarover de rechter na deskundigenbericht zal moeten oordelen.

In veel gevallen wikkelen partijen na een voorlopig deskundigenbericht hun geschil zelf af en leggen zij hun geschil niet voor aan de rechter die de opdracht aan de deskundige heeft verstrekt. Leggen partijen wel hun hele geschil ter beoordeling aan de civiele rechter voor, dan kan het voorlopig deskundigenbericht door partijen en de rechter in de civiele procedure worden gebruikt en kan een nieuw deskundigenbericht achterwege blijven. Daarvoor is wel vereist dat beide partijen zijn verschenen in de procedure die heeft geleid tot het voorlopig deskundigenbericht en dat bij de totstandkoming van het voorlopig deskundigenbericht de wettelijke eisen in acht zijn genomen, zoals die zijn toegelicht in deze Leidraad.

Voorschot

De opgave aan het gerecht van de deskundige voorafgaand aan het onderzoek, waarin is vermeld welk totaalbedrag naar inschatting van de deskundige gemoeid zal zijn met het deskundigenonderzoek en de verslaglegging daarvan.